

INSPIRATION TIL PARTNERSKABER

7 CASES FRA
VORES NATUR

INSPIRATION TIL PARTNERSKABER
7 CASES FRA "VORES NATUR"

Udarbejdet af Als Research
for Vores Natur

Forfattet af: Bjarke Følner og Ida Kvist Sommer

København 2021

Als Research ApS
Ny Vestergade 1, 2.
1471 København K
www.alsresearch.dk

INDHOLD

1	INDLEDNING	5
2	OM VORES NATUR	6
3	FOR EN FÆLLES SAG	7
3.1	KORT OM VILD NATUR, HVOR DU BOR	8
3.2	ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER	9
3.3	HVAD SKAL DER TIL?	10
4	"MED VORES EGET TWIST"	11
4.1	KORT OM NAT I NATUREN	11
4.2	ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER	12
4.3	HVAD SKAL DER TIL?	13
5	"DEM HAR VI ALDRIG NÅET FØR"	14
5.1	KORT OM PROJEKTET	14
5.2	ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER	15
5.3	HVAD SKAL DER TIL?	16

6	"VI KENDER HINANDEN PÅ FLERE NIVEAUER"	18
6.1	KORT OM PROJEKTET OG VANDBINGO-SPILLET	18
6.2	ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER	18
6.3	ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER	19
7	"VI ER BLEVET MERE SYNLIGE"	21
7.1	KORT OM PROJEKTET OG DE 16 NATURPERLER	21
7.2	ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER	22
7.3	HVAD SKAL DER TIL?	22
8	ET NYT GREB PÅ DET KENDTE	24
8.1	KORT OM PROJEKTET	24
8.2	ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER	25
9	NÅR VILD NATUR I BYEN GIVER NYE UNDERVISNINGSFORMER	27
9.1	KORT OM PROJEKTET	27
9.2	ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER	28
9.3	HVAD SKAL DER TIL?	28

1 INDLEDNING

Dette inspirationskatalog præsenterer 7 eksempler på best practice-erfaringer og værdiskabelse gennem partnerskaber mellem organisationer i forskellige projekter under Vores Natur.

Kataloget henvender sig til andre organisationer og aktører i Danmark, som ønsker inspiration til og viden om de værdier, der kan ligge i at indgå i større projektsamarbejder med andre organisationer - herunder både på naturområdet og i bredere forstand.

Hver case fokuserer på en tilgang, et koncept eller et "greb", som har vist sig at give nye former for værdi for de deltagende organisationer, og som andre organisationer i Danmark kan lade sig inspirere af i forhold til at indgå i tværorganisatoriske projektpartnerskaber.

Inspirationskataloget er udarbejdet af Als Research i tæt dialog med de deltagende organisationer i hver af de identificerede cases. Organisationerne har bidraget gennem deltagelse i interview og workshops, ligesom de har løbende har givet mundtlig og skriftlig feedback på beskrivelsen af de enkelte cases undervejs.

En stor tak til alle de deltagende organisationer, til Vores Natur-partnerskabet og til Nordea Fonden, Aage V. Jensen Naturfond og 15. Juni Fonden, som har støttet udgivelsen af dette inspirationskatalog.

Fonde:

**NORDEA
FONDEN**

15. Juni Fonden

**AAGE V.
JENSEN
NATURFOND**

Partnere:

DR

DANSKE
NATURHISTORISKE
MUSEER

Friluftsrådet

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

2 OM VORES NATUR

Vores Natur er et stort og landsdækkende projektpartnerskab, som har haft til formål at synlig- og tilgængeliggøre Danmarks natur for den danske befolkning.

Vores Natur er skabt som et projektpartnerskab mellem Friluftsrådet, Danmarks Radio, Danske Naturhistoriske Museer og Naturstyrelsen, og projektet er gennemført med støtte fra Nordea Fonden, Aage V. Jensen Naturfond og 15. Juni Fonden.

Herudover er en lang række yderligere organisationer og aktører gået sammen om at idéudvikle og gennemføre en række tværororganisatoriske projektsamarbejder under Vores Natur, herunder i fem store fyrtårnsprojekter og i en række mindre projekter.

Fælles for alle projekterne har været, at de har bidraget til det fælles formål om at sætte fokus på Danmarks natur, herunder ikke mindst ved at invitere danskerne ud i naturen og ved at udvikle og koordinere en lang række forskellige typer af naturaktiviteter i 2020 og 2021. Det overordnede formål med aktiviteterne har været at styrke danskernes viden om naturen samt deres lyst til at gå op opdagelse i og passe på naturen.

Udover det rent naturrettede formål har Vores Natur også fungeret som et laboratorium for idéudvikling og gennemførelse af en lang række tværororganisatoriske projektsamarbejder mellem i alt mere end 50 forskellige organisationer af forskellig karakter og størrelse over hele Danmark. For de fleste af de deltagende organisationer har det været første gang, at de har deltaget i et tværororganisatorisk partnerskab af denne størrelse og karakter - og undervejs er der på denne baggrund blevet skabt nye og ofte også uventede former for værdi og best practice-erfaringer, som andre organisationer i Danmark kan lade sig inspirere af.

De samlede resultater af evalueringen af Vores Natur partnerskabet og de enkelte projektsamarbejder er formidlet og sammenfattet i rapporten "*Evaluering af Vores Natur*".

I dette inspirationskatalog fokuseres der i stedet mere specifikt på 7 cases, som belyser nogle udvalgte former for værdiskabelse, der vurderes at have særligt potentiale for at inspirere andre organisationer i Danmark til at indgå i tværororganisatoriske samarbejder i fremtiden. Foruden cases fra de 5 fyrtårnsprojekter, er der fundet 2 inspirerende cases blandt de projekter, der har fået støtte fra Vores Naturs pulje til mindre projekter.

3 FOR EN FÆLLES SAG

- Når frivillige engageres på tværs af organisationer

Arbejder din organisation med frivillige? Og er I nysgerrige på, hvordan man kan skabe værdi ved at engagere fælles frivillige sammen med andre organisationer?

Så læs mere om erfaringerne fra **Vild Natur, hvor du bor** her:

I projektet *Vild Natur, hvor du bor* er de deltagende organisationer lykkedes med at rekruttere og engagere et stort korps af fælles frivillige, som kommer fra alle dele af Danmark.

Det har haft stor værdi for de deltagende organisationer, at de gennem projektet har formået at aktivere og tiltrække nye frivillige til en fælles "hjertesag", som er gået på tværs af de deltagende organisationer, og som har fået "vinger" af at blive løftet af de fælles frivillige.

Vi har haft stor succes med de frivillige. Der kom mange! Og de er glade, de er aktive, og de er engagerede.

- Dyrenes Beskyttelse

3.1 KORT OM VILD NATUR, HVOR DU BOR

Vild Natur, hvor du bor er et projektpartnerskab mellem Dyrenes Beskyttelse, KFUM-Spejderne, Praktisk Økologi og Dansk Ornitologisk Forening.

I projektet er organisationerne gået sammen om at hjælpe og vejlede befolkningen i at gøre den danske natur vild igen ved at invitere de vilde dyr og planter ind i folks haver og bynatur.

Mere specifikt har *Vild Natur, hvor du bor* haft til formål:

- at skabe interesse for biodiversitet og vild og mangfoldig bynatur.
- at give borgere mulighed for selv at fremme biodiversitet gennem mere vild natur hjemme hos dem selv og i deres lokalsamfund.
- at skabe vilde netværk, hvor borgere kan dele oplevelser og erfaringer med vild bynatur.

Som et led i projektet har organisationerne samtidig etableret og uddannet et korps af fælles frivillige, som de har kaldt *Vild Have-mentorer*. Konkret er de frivillige *Vild Have-mentorer* på en række workshops blevet uddannet og klædt på til at inspirere og hjælpe andre ved at dele deres viden om, hvordan man kan skabe mere liv i haven og i den bynære natur.

Samlet set blev der i selve projektperioden uddannet mere end 200 *Vild Have-mentorer* fra alle dele af Danmark – og efter projektperioden er frivilligkonceptet blevet forankret hos Praktisk Økologi, hvor det er vokset til i dag at omfatte omkring 500 frivillige havementorer:

Vi er nu oppe på omkring 500 frivillige havementorer. Så det er jo en bold, der er rullet videre. Jeg bliver stadig kimet ned af både kommuner og privatpersoner, som er interesserede i vores materiale. Og Vild Have-mentorerne kontakter os også løbende for at modtage mere materiale. Så alt i alt er det en snebold, som vi ikke rigtigt kan stoppe igen – hvilket jo er et tegn på, at konceptet fungerer!

- *Praktisk Økologi*

**DYRENES
BESKYTTELSE**

3.2 ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER

Med frivillige, der går på tværs af organisationer, får man som organisation:

- Gode muligheder for at rekruttere engagerede frivillige, der går op i at gøre en forskel for netop den konkrete sag, som det fælles projekt handler om.
- Et bredere og mere mangfoldigt rekrutteringsgrundlag - da flere organisationer med forskellige formål, tilgange og netværk bidrager til rekrutteringen af frivillige.
- Mulighed for at realisere større fællesprojekter og dermed gøre en større forskel ved at trække på fælles frivillige. I *Vores Natur, hvor du bor*, har de fælles frivillige eksempelvis styrket projektets effekter i relation til at fremme biodiversitet gennem mere vild natur i private haver og i lokalsamfund over hele Danmark.
- Mulighed for at tilbyde en anden form for frivillighed, som fx kan passe godt til frivillige, der har lyst til at påtage sig forholdsvis kortvarige og fleksible former for frivilligt arbejde, frem for et mere forpligtende, timebaseret og formelt organisationstilknyttet frivilligt engagement.
- Mulighed for efterfølgende at forankre en del af de nye frivillige i en eller flere af de deltagende organisationer - og for at synliggøre sin organisation over for nye typer af frivillige.
- Mulighed for at lade sig inspirere af de forskellige former for og tilgange til frivilligt arbejde, som de andre deltagende organisationer hver især bringer ind i samarbejdet.
- Et andet blik på sin egen faglighed i relation til frivillige - da man får sat sin faglighed i spil i nye sammenhænge.

Strukturen for on-boarding af de frivillige over hele landet fungerede godt og var til lokal inspiration og til gavn. De frivillige kommer med meget forskellige baggrunde og har kunnet inspirere hinanden. Projektet er virkelig blevet landsdækkende, og så fungerede det godt, at de forskellige foreninger mobiliserede frivillige havementorer på hver deres måde. Målet om workshopper for frivillige i alle landets regioner blev nået, målet om 160-200 frivillige havementorer blev også nået med overskud, og de iværksatte mere end 300 aktiviteter

- Fra den interne evaluering af Vild Natur, hvor du bor

3.3 HVAD SKAL DER TIL?

Selvom der kan ligge en stor værdi i at engagere frivillige på tværs af organisationer, så er der også en række forhold, man som organisation bør overveje og afklare med de andre partnerorganisationer, for at et koncept med fælles frivillige kan eksekveres med succes. Ifølge organisationerne i *Vild Natur, hvor du bor* er der særligt vigtigt at være opmærksom på:

- At man giver sig tid til at udvikle og sikre sig, at den fælles projektidé er god og opfylder kernemål i alle de deltagende organisationer.
- At man har fokus på så vidt muligt at give hinanden tid og plads til at være selvorganiserende inden for de aftalte fælles rammer – så man optimerer processerne og finder en god balance mellem, hvad der løses i fællesskab, og hvad der kan løses mere decentralt.
- At det er en væsentlig fordel og en vigtig forudsætning, at organisationerne i forvejen har mange års erfaringer med frivillige. Så skal man ikke starte fra scratch – og man kan lade sig inspirere af de andre organisationers måder at arbejde med frivillige på.
- At man får etableret en klar rollefordeling med en tydelig ansvarsstruktur og et detaljeret budget, samt at man som organisation er indstillet på at udvise åbenhed, tillid, engagement, ansvarsfølelse og samarbejdsvilje undervejs.
- At partnerskabssamarbejder med fælles frivillige kræver tid og dedikation. Det tager lang tid og kræver mange ressourcer at nå til enighed og at udvikle og koordinere et stort korps af frivillige, som går på tværs af organisationer.
- At overveje, hvordan man bedst kan forankre de fælles frivillige efter endt projektperiode. Skal de fortsætte som fælles frivillige eller forankres i en enkelt organisation?

Det krævede åbenhed og fordybelse at udvikle et projekt, som alle kunne stå inde for. Indsatsen kom dog virkelig godt igen: Der var engagement, loyalitet og samarbejdsglæde gennem hele projektet. Vi aftalte en struktur for ansvar og koordinering, som understøttede samarbejdet. Vi fastlagde, hvad hver organisation helt konkret skulle bidrage med og lavede et detaljeret budget. Men selv med dette omhyggelige forarbejde, så vil der alligevel altid være mange mere eller mindre herreløse opgaver, som skal løses undervejs, og hvor man skal trække på samarbejdsglæde, ansvarsfølelse og god vilje.

- Dyrenes Beskyttelse

4 "MED VORES EGET TWIST"

- Når et fælles eventkoncept skaber rammer for lokalt engagement

Vil du vide mere om, hvordan man skaber engagement og sikrer medejerskab til et fælles eventkoncept blandt lokale frivilligrupper fra hele Danmark? Og er du nysgerrig på, hvilken værdi det kan give lokale frivilligrupper at være med?

Så læs mere om erfaringerne fra **Nat i naturen** her:

I projektet *Nat i naturen* har partnerskabsorganisationerne givet lokale frivilligrupper over hele Danmark mulighed for at idéudvikle og afholde arrangementer under et letforståeligt fælles eventkoncept, som har fokuseret på at få den danske befolkning - og ikke mindst børnefamilier - ud i naturen om natten.

Konceptet har skabt stort lokalt engagement og fået de lokale frivilligrupper opfindsomhed til at blomstre. I 2020 og 2021 er der blevet afholdt mere end 300 lokale events - herunder alt fra stillevandring, natløb, UV-jagter og båloplevelser til natkoncerter, hængekøjehoteller, stjerneskudsforedrag, natrollespil og meget mere. Konceptet har samtidig fokuseret på at afholde alle events på samme dag eller i den samme uge - dermed er der skabt sammenhæng og opnået synergieffekter på tværs. På denne måde har *Nat i Naturen*-konceptet allerede skabt stor værdi - både for de lokale frivilligrupper og for organisationerne i partnerskabet - som nu planlægger at gøre konceptet til en fast tilbagevendende årlig begivenhed.

Konceptet gør det muligt for rigtig mange forskelligartede aktører at være med. Der kan være mange veje og muligheder for at være med under en stor fælles ramme, hvor man så finder sin egen tilgang til det.

- Naturstyrelsen

4.1 KORT OM NAT I NATUREN

Nat i naturen består af et samarbejde mellem Det Danske Spejderkorps, Dansk Ornitologisk Forening, Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og Ungdomsringen.

Projektets hovedformål har været at få den danske befolkning - og særligt børnefamilier - ud i naturen om natten. Herigennem får deltagerne skærpet deres sanser og oplever at komme tættere på den natur, der er aktiv - også mens vi normalt er indendørs eller sover.

4.2 ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER

Det fælles eventkoncept i *Nat i naturen* har skabt værdi for lokale frivilligrupper. Dette hænger sammen med nogle grundlæggende kendetegn ved konceptets form og karakter, som andre organisationer med fordel kan lade sig inspirere af.

Partnerskabsorganisationerne i *Nat i naturen* fremhæver mere specifikt, at de lokale frivilligrupper har taget godt imod det fælles eventkoncept i *Nat i naturen* fordi konceptet:

- er baseret på en simpel og god idé, som har pirret nysgerrigheden hos de lokale frivillige. Mange af dem har ikke tidligere lavet arrangementer om natten.
- har ramt en god balance mellem det kendte og ukendte - og har givet de lokale frivilligrupper frihed til at vælge deres eget "take" på konceptet.
- har givet de enkelte events langt større opmærksomhed, end de lokale foreninger havde kunnet skabe på egen hånd gennem en fælles og centralt koordineret PR-indsats - herunder kampagner på sociale medier og fælles pressemeddelelser. Det har synliggjort værdien af at være med og styrket oplevelsen af at være en del af noget større.
- har skabt en vigtig "sense of urgency" hos de lokale foreninger, som har fået en konkret dato - og dermed en helt fast deadline - for hvornår deres lokale events skulle afholdes.
- har givet de lokale aktører mulighed for at koncentrere sig om *indholdet* af deres events. Det har skabt stort engagement og medejerskab til konceptet - og det har gjort det mere overskueligt at være med.

De lokale frivilligrupper har især været glade for at være med i et større netværk og et samarbejde, som de ikke før har haft mulighed for at være med i. Og så har de fået mulighed for selv at forme det, som de vil. Vi har lavet rammen, så de ikke har skullet løfte den del af opgaven, men kunne koncentrere sig om det, de synes er sjovest. På den måde har der været en kæmpe værdiskabelse i det samarbejde, vi har haft omkring Nat i naturen!

- Danmarks Naturfredningsforening

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

DET DANSKE
SPEJDERKORPS

4.3 HVAD SKAL DER TIL?

Partnerskabsorganisationerne i *Nat i naturen* fremhæver fire vigtige forudsætninger for, at man kan lykkes med at skabe et velfungerende fælles eventkoncept, der skaber engagement og understøtter kreativitet og medskabelse hos lokale frivilligrupper:

- *Keep it simple*: Konceptet må ikke være for kompliceret eller krævende at løfte.
- Vis tillid til de lokale aktører - og giv dem frihed til selv at sætte deres eget præg på konceptet. Det giver engagement og gør dem til aktive medskabere.
- Hjælp de lokale aktører på vej med inspirations- og PR-materialer.
- Fokuser på gensidig fleksibilitet, tillid og handlefrihed i jeres organisationssamarbejde.

Vi lavede et inspirationskatalog og havde kampagnematerialer, hvor vi gav eksempler på de typer af arrangementer, man kan lave om natten og fik sat nogle billeder på. Det har haft stor værdi for de lokale foreninger, som har benyttet sig af de fælles materialer og fik et mere klart billede af den ramme, de skulle tænke sig ind i.

- Naturstyrelsen

5 "DEM HAR VI ALDRIG NÅET FØR"

- Når samarbejde på tværs giver adgang til nye målgrupper

Er du nysgerrig på, hvordan et partnerskab mellem vidt forskellige organisationer kan åbne døren til nye former for samarbejde og aktiviteter?

Og vil du vide mere om, hvad der skal til for at få enderne til at mødes, når man laver fælles formidling, der skal nå ud til forskellige målgrupper?

Så læs mere om erfaringerne fra partnerskabsprojektet **Vild Mad**, hvor fem vidt forskellige organisationer har indgået et samarbejde, som har åbnet døren til nye målgrupper.

5.1 KORT OM PROJEKTET

Fyrtårnsprojektet *Vild Mad* har bestået af et samarbejde mellem fem organisationer med vidt forskellige baggrunde og målgrupper, herunder MAD, Praktisk Økologi, Danmarks Jægerforbund, Cykling uden alder og Statens Naturhistoriske Museum.

Projektets hovedformål har været at give danskerne en forståelse for at samle, jage, fiske og tilberede naturens råvarer gennem folkelige aktiviteter, der kommer bredt ud til mange forskellige målgrupper og kan skabe grobund for nysgerrighed og interesse i naturen.

Det har været en meget stor øjenåbner for os, at der sidder en masse organisationer, som til trods for deres forskelligheder i virkeligheden også kan arbejde inden for det samme felt. Og hvis vi tænker os godt om, så tager vi ikke af hinandens kage - vi meler hinandens kage.

- MAD

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

**Landsforeningen
Praktisk Økologi**

5.2 ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER

Vild Mad samarbejdet har bragt organisationer sammen, som til dagligt arbejder på vidt forskellige måder og med vidt forskellige målgrupper. På denne måde har projektet skabt helt nye samarbejds- og netværksrelationer – ligesom det har skabt fokus på værdien af at opdyrke hidtil ukendte snitflader og at få adgang til at nå nye og uvante målgrupper.

Som sådan er *Vild Mad* et godt eksempel på, hvordan partnerskaber kan give adgang til at nå nye målgrupper, styrke ens kendskab til, hvordan man kan kommunikere på nye måder, og hvordan man mere generelt kan bringe nye snitflader i spil.

De deltagende organisationer nævner flere eksempler på den værdi, som et partnerskab mellem vidt forskellige foreninger har givet dem. Det fremhæves, hvordan det har givet dem stor værdi at sidde omkring bordet med nogen, der ser verden på en anden måde, end de selv er vant til. Dette har givet nye perspektiver til deres arbejde, og i fællesskab har organisationerne fået nye idéer. I en sådan konstellation, hvor organisationerne udforsker hinandens kompetencer og styrker, er der rig mulighed for, at den enkelte organisation kan nå ud til nye målgrupper eller i nye sammenhænge.

Et samarbejde om et konkret projekt kan samtidig give organisationer mulighed for at finde fælles – og måske uforudsete – interesser og visioner, som kan danne grobund for samarbejde i fremtiden.

Praktisk Økologi har nogle medlemmer, som vi måske klassisk ikke ville nå i vores naturvejledning. Så på den måde, har det været et udstillingsvindue for os at samarbejde med dem. Når de har nogle økologiske grøntsager, de går ud og plukker i haven og kan putte på grillen, jamen så har vi til middagene kunne komme med et stykke vildt kød og putte på også. Der er samtidig skabt base for, at vi kan lave flere samarbejder i fremtiden

- Danmarks Jægerforbund

5.3 HVAD SKAL DER TIL?

Organisationerne i partnerskabet *Vild Mad* fremhæver, at det ikke mindst kræver tid, samarbejdsvilje og åbenhed at skabe et velfungerende partnerskab på tværs af vidt forskellige organisationer.

Desuden er erfaringen fra *Vild Mad*, at en klar gensidig forventningsafstemning og rammesætning vil være hensigtsmæssig fra start. Man skal samtidig arbejde på at finde frem til det, der giver mening på tværs af organisationerne, og så kan man bygge et stærkt partnerskab på den baggrund. Det er ikke sikkert, at alle de organisationer, der sidder med rundt om bordet fra starten kan se sig selv i det og vil have samme glæde af at være med.

Samtidig er det godt at være klar over, at det ikke nødvendigvis er muligt at finde samarbejdsvinkler og formidlingstilgange, som kan tilfredsstille alle de deltagende organisationer i lige høj grad. Nogle snitflader kan således vise sig at være mere oplagte at forfølge end andre - og det er fortsat vigtigt at kommunikere målrettet til hver af de forskellige kernemålgrupper.

Konkret kan erfaringerne fra de deltagende organisationer koges ned til følgende råd til samarbejde mellem vidt forskellige organisationer:

- Sæt god tid af til at lære hinanden at kende, så I sammen kan finde de fælles interesser, der kan føre til et projekt. Når vidt forskellige organisationer skal samarbejde, kræver det, at der sættes god tid af til denne proces.
- Lav en fælles forventningsafstemning i starten af projektet. Her skal det gøres klart, hvor mange ressourcer og timer de enkelte organisationer har mulighed for at lægge i projektet. Dette kan være særligt vigtigt, hvis der er stor forskel på størrelsen af organisationerne, der skal samarbejde.

- Vær åben for organisationernes perspektiver og interesser, men acceptér, hvis det ikke viser sig muligt at inkorporere alles interesser i projektet.
- Del eventuelt projektet op i forskellige "dele" eller "niveauer", så de enkelte organisationer har mulighed for at deltage på det niveau, der giver mening for dem. Det er ikke nødvendigvis den bedste løsning, at alle de deltagende organisationer sidder med omkring bordet i alle dele af projektet.
- Overvej at inddrage en neutral part som moderatør - særligt i opstartsfasen. Det kan være med til at sikre, at den fælles interesse holdes for øje i projektet frem for de enkelte organisationers egne og forskelligrettede interesser.

Vi har lavet noget, som alle skulle kunne se sig selv i. I forhold til vores videoer, har vi for fx spurgt Jægerforbundet: "Hvad der skal til, for at en jæger ser en video?". Tilsvarende har vi spurgt Praktisk Økologi: "Hvad der skal til for at en haveejer ser en video?" og så videre. Så på den måde har vi lavet noget, som alle har kunnet bakke op om, og som havde relevans for de forskellige målgrupper. Man skal dog også sørge for at skabe noget, der koncentrerer kommunikationen, så man ikke ender med at lave noget, hvor man forsøger at kommunikere alles dagsorden på én gang.

- MAD

6 "VI KENDER HINANDEN PÅ FLERE NIVEAUER"

- Når en fælles platform beriger samarbejdet

Ønsker du inspiration til, hvordan I kan styrke samarbejdsrelationerne til jeres søsterorganisationer, så de ikke kun omfatter ledelsesniveauet?

Og er du nysgerrig på, hvordan en fælles digital platform med tilhørende arrangementer kan være med til at styrke samarbejdsrelationerne på tværs?

Så læs mere om erfaringerne fra **Vores Natur under vandet**, hvor otte organisationer og besøgssteder med særlig fokus på den "blå natur" er gået sammen om at udvikle og promovere et fælles spilkoncept på den digitale platform vandbingo.dk samt udvikle og afholde tilhørende events

6.1 KORT OM PROJEKTET OG VANDBINGO-SPILET

Vores Natur - under vandet har haft som hovedformål at gøre den almindelige dansker, særligt børn, familier og "natur-nybegyndere", klogere på, hvad der findes af liv i vores ferske og salte vande, og hvordan man kan benytte og beskytte den "blå" natur.

Som et led i projektet har de deltagende organisationer etableret den fælles digitale portal vandbingo.dk, som giver alle interesserede danskere mulighed for at deltage i et spil, hvor de skal udforske og gennemføre forskellige opgaver i relation til den blå natur og uploade deres billeder for at deltage i bingokonkurrencen. Partnerne har også skullet udvikle/afholde arrangementer for at få danskerne ud i naturen eller få en interesse i selv at søge ud i naturen. Arrangementerne skulle desuden give foreninger/ildsjæle muligheden for at få flere ud i naturen ved at give midler til indkøb af udstyr.

Vores Natur - under vandet består af et samarbejde mellem otte organisationer og besøgssteder, der har særligt fokus på den "blå" natur. De otte organisationer er Fiskeri- og Søfartsmuseet, Øresundsakvariet, Fjord & Bælt, Kattegatcentret, Jyllandsakvariet, Naturskolerne i Sønderborg, AQUA Akvarium & Dyrepark og Naturpark Lillebælt.

6.3 ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER

Med det fælles projekt *Vores Natur under vandet* har organisationerne styrket samarbejdet på tværs, og på flere niveauer. Nogle af organisationerne har tidligere samarbejdet på lederniveau, men i *Vores natur under vandet* har der været samarbejde på flere niveauer i organisationerne.

Denne nye type samarbejde har skabt værdi for de deltagende organisationer i *Vores Natur under vandet* ved:

- At fungere som en katalysator for øget samarbejde, idéudveksling og gensidig inspiration på formidlingsområdet på tværs af de deltagende organisationer i fremtiden
- At samle forskellige typer formidlingsinstitutioner om en fælles målgruppe, selvom de i hverdagen arbejder med forskellige typer målgrupper
- At give gensidig inspiration mellem organisationerne omkring formidlingsformer
- At styrke organisationernes netværk i lokalsamfundet ifm. de lokale organisationers deltagelse i projektet, uddeling af materialer og redskaber osv.
- At give organisationerne mulighed for afholdelse af nye typer arrangementer/events
- At styrke kontaktholderne mellem de deltagende organisationer, så de omfatter flere niveauer og områder - herunder særligt formidlingsområdet. Hermed er netværket mellem de deltagende søsterorganisationer gjort både stærkere og dybere.

Nogle af stederne har vi kontakt med i forvejen, men på andre niveauer. For ét er jo, at direktørerne måske har kontakt, men det er jo ikke noget, vi har mærket i hverdagen. Og så har der måske også været lidt kontakt på selve akvariedelen, hvor man udveksler nogle dyr og så videre. Men det her med at vi har fået en meget bedre kontakt på formidlingsdelen, det synes jeg har stor værdi! Så jeg er ikke i tvivl om, at vi også kommer til at samarbejde mere i fremtiden.

- Fiskeri- og Søfartsmuseet

Det gode ved det var, at der var fælles grundlag for at samles og rent faktisk snakke sammen og få udviklet idéer på tværs. Vi har aldrig før siddet sammen på den her måde og brainstormet og fundet på nye events. Så det har jo faktisk været en rigtig god ting og noget, vi kan mærke, vi bestemt også kan gøre fremover. For det er jo lidt underligt, at der er mange akvarier og museer rundt omkring i landet, og så arbejdede vi ikke rigtig sammen, udover at have hinandens brochurer, hvis man kan sige det på den måde. Så det har i hvert fald bragt en masse godt! Og så har man jo lært meget af at høre, hvordan de andre gør tingene.

- Fjord&Bælt

7 "VI ER BLEVET MERE SYNLIGE"

- Når en fælles fortælling styrker den lokale gennemslagskraft

Vil du vide mere om mulighederne for at styrke lokale organisationers profil og synlighed ved at blive en del af en fælles landsdækkende fortælling?

Og er du nysgerrig på, hvordan en fælles formidlingsplatform kan styrke de deltagende organisationers netværk og skabe rum for gensidig inspiration?

Så læs mere om erfaringerne fra **Sommer i Vores Natur** - hvor 16 af Danmarks smukkeste naturområder har fundet sammen i et fællesskab som *Naturperler*.

7.1 KORT OM PROJEKTET OG DE 16 NATURPERLER

Formålet med projektet *Sommer i Vores Natur* har været at få befolkningen ud i naturen ved at give danskerne mulighed for at få ekstraordinære naturoplevelser i nogle af Danmarks smukkeste og mest unikke naturområder.

Som et led i projektet er der etableret et tæt samarbejde mellem 16 af de mest fremtrædende naturområder i Danmark om at give befolkningen naturoplevelser i sommerferien 2020. I projektet blev de 16 naturområder for første gang promoveret under den fælles betegnelse *Naturperler*.

Sommer i Vores Natur har desuden bestået af et stort samarbejde mellem en lang række forskellige natur- og friluftorganisationer, hvor især Dansk Vandrelaug, Naturstyrelsen, Danmarks Nationalparker, DGI og Friluftsrådet har spillet en fremtrædende rolle.

Det allerbedste output er dels, at vi har fået lavet en masse aktiviteter for folk i Danmark. Men det andet er det samarbejde, fællesskab og relationer, man har fået ved at samarbejde med de andre Naturperleorganisationer. Det har skabt bedre muligheder for samarbejde - og vi har fået et større netværk. Det synes jeg er rigtigt stærkt, og det er noget, vi kan bygge videre på!

- Naturpark Lillebælt

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Friluftsrådet

dansk vandrelaug

7.2 ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER

Projektet har blandt andet skabt værdi for de deltagende organisationer ved:

- at etablere en fælles fortælling og et samlet formidlingskoncept, som har bidraget til at styrke de lokale aktørers identitet og PR-mæssige gennemslagskraft
- at skabe en fælles fortælling om Danmarks Naturperler, som har hjulpet med at sætte de lokale naturområder på Danmarkskortet
- at styrke netværket mellem de lokale organisationer og skabe et forum for gensidig inspiration og idéudveksling, fx i forhold til at styrke egne lokale netværk
- at øge den kollegiale sparring på tværs og opdage hinandens fagligheder
- at fokusere på det, som de forskellige organisationer har til fælles, frem for det, der adskiller dem.
- at give de enkelte lokale aktører et fælles "kvalitetsstempel", som har styrket den lokale befolkningers opmærksomhed på - og stolthed over - at have adgang til nogle af de smukkeste og mest unikke naturområder i Danmark.

Naturperlerne synes, at det har været en fantastisk dejlig oplevelse. De blev simpelthen en del af en større sammenhæng og en del af en større flok, som gik efter det samme. Og det udviklede sig til at være et forum for deling af erfaringer og ideer, hvor de blandt andet har inspireret hinanden til at løse nogle af de typiske praktiske problemer, og til hvordan man får skabt lokal opmærksomhed om sine aktiviteter. Så jeg tænker, der er blevet skabt en stærk fælles formidlingsplatform.

- Dansk Vandrelaug

7.3 HVAD SKAL DER TIL?

Hvis det skal lykkes at skabe en stærk fælles formidlingsplatform og et velfungerende projektsamarbejde med mange lokale aktører, så kræver det:

- en stærk fælles fortælling, som alle de deltagende organisationer kan se sig selv i. Kun de organisationer, som kan se sig selv i fortællingen, og som vil bidrage til samarbejdet, bør være med.

- en stærk fælles projektramme, så det økonomiske og koordineringsmæssige fundament er på plads. Et samarbejde med så mange aktører kræver håndfast koordinering, at der afsættes timer til arbejdet, samt en klar arbejds- og ansvarsfordeling.
- et skarpt fokus på, hvad der løses bedst centralt, og hvad der løses bedst lokalt.
- at der er fokus på at styrke den lokale forankring gennem indgåelse af partnerskaber med andre relevante organisationer i lokalområderne.

I *Sommer i Vores Natur* har Naturperlernes samarbejde med de lokale klubber fra Dansk Orienteringsforbund og Dansk Kano- og Kajakforbund eksempelvis haft stor betydning for den lokale forankring og for de oplevelsestilbud, som de enkelte Naturperler har kunnet tilbyde deres besøgende.

Det kan beskrives med tre ord: oplevelse, synlighed og netværk. Der er skabt et netværk, og der er mulighed for større udvikling. Det altafgørende for os har været, at vi har de lokale orienteringsklubber. Det er klubberne og Naturperlerne, der har snakket sammen. Så vi har fået denne her lokale forankring. Det har simpelthen været guld værd!

- Dansk Orienteringsforbund

Se også casebeskrivelsen: "Et nyt greb på det kendte" (s. 24-26)

8 ET NYT GREB PÅ DET KENDTE

- Når kajakken vendes mod orientering

Brænder du for at udvikle din organisations aktiviteter og for at give jeres målgruppe nye former for oplevelser?

Og er du nysgerrig på, hvad der sker, når et samarbejde mellem to organisationer skaber en ny aktivitetsform, som giver merværdi for begge organisationers målgrupper?

Så læs mere om erfaringerne fra samarbejdet mellem Dansk Kano- og Kajakforbund og Dansk Orienterings-forbund. I fællesskab har de skabt et helt nyt koncept, der kombinerer velkendte elementer fra orienteringsløb og kajakture til 20 nye ruter, med naturformidling både til lands og på vandet. Projektet har fået støtte af Vores Naturs pulje til mindre projekter.

8.1 KORT OM PROJEKTET

Dansk Kano- og Kajakforbund og Dansk Orienterings-Forbund har med midler fra Vores Naturs pulje til mindre projekter oprettet 20 nye orienteringsruter med naturformidlingsposter både på vandet og på landet. Ruterne er placeret i natursmukke omgivelser rundt omkring i Danmark og har til formål at give deltagerne en naturoplevelse, der åbner deres øjne for naturen i Danmark. Der er lagt poster ind på ruterne, hvor det er vurderet, at der vil være gode muligheder for at formidle interessante fakta om naturen.

Ruterne er tiltænkt alle, der ønsker spændende oplevelser i naturen, og derfor er ruterne altid tilrettelagt, så de er tilgængelige og sikre - også for dem, der ikke er så erfarne på vandet. Og i stedet for løb, hvor man skal skynde sig frem, er der tale om oplevelsesruter, som giver viden om dyre- og planteliv.

Posterne på ruterne er digitale og udforskes ved hjælp af app'en TravelTales, som giver deltagerne besked, når de nærmer sig formidlingsposterne.

Ruterne blev samtidig integreret med *Sommer i Vores Natur* projektet og blev udviklet i et stort samarbejde mellem diverse kajakklubber, naturvejledere og naturcentre rundt omkring i hele Danmark.

8.2 ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER

Samarbejdet mellem Kano- og Kajakforbundet og Dansk Orienterings-Forbund har skabt en helt ny type naturaktivitet.

De to organisationers ekspertiseområder er blevet kombineret i en oplevelse, der giver både medlemmer af Kano- og Kajakforbundet, Dansk Orienterings-Forbund og personer, der ikke før har stiftet bekendtskab med nogle af delene, mulighed for at opleve en ny type af aktivitet i naturen.

Det er jo simpelthen det, at vi fik et helt nyt produkt ud af det! Vi har jo masser af kano-kajakruter i forvejen - og orienteringsforbundet har masser af orienteringsruter i skoven. Men her lavede vi sammen noget helt nyt - og noget helt tredje.

Erfaringerne fra projektet viser, hvilken merværdi det kan give, når organisationer går sammen om at sætte hver deres velkendte elementer sammen på en ny måde - og dermed skabe noget helt tredje. En sådan kombination kan blandt andet give:

- organisationernes eksisterende målgrupper helt nye oplevelser, selvom de tager udgangspunkt i genkendelige aktivitetsformer.
- mulighed for at nå ud til nye og uvante målgrupper, som kan få øjnene op for kvaliteten af både den nye aktivitet - og for de eksisterende kerneaktiviteter, som organisationerne byder ind med.
- større formidlingseffekt ved at kombinere organisationernes kommunikationsplatforme.
- mulighed for at lade hver organisation bidrage med deres kernekompetence og specialistviden frem for at bruge tid på at "opfinde den dybe tallerken" hver for sig.

Det bedste ved det er, at vi kunne nå meget længere ud ved at være to organisationer i stedet for én. At vi fik et tæt samarbejde med en søsterorganisation betød, at vi pludselig havde to kommunikationsplatforme til at nå vores målgrupper - og også at vi kunne bringe to sæt af specialistviden i spil til at berige projektet. Så ting, der lå uden for min specialistviden, og som jeg normalt ville have brugt mange timer på selv at skulle sætte mig ind i, kunne vi nu pludselig få afklaret på 5 min. ved at tale sammen. Så vi sparede ressourcer og vi nåede meget længere ud med vores kommunikation.

dansk kano & kajak forbund

9 NÅR VILD NATUR I BYEN GIVER NYE UNDERVISNINGSFORMER

Er du nysgerrig på, hvordan man kan inddrage naturen i undervisningen af børn og unge?

Og vil du have inspiration til, hvordan du kan anlægge et vildt naturområde til formålet?

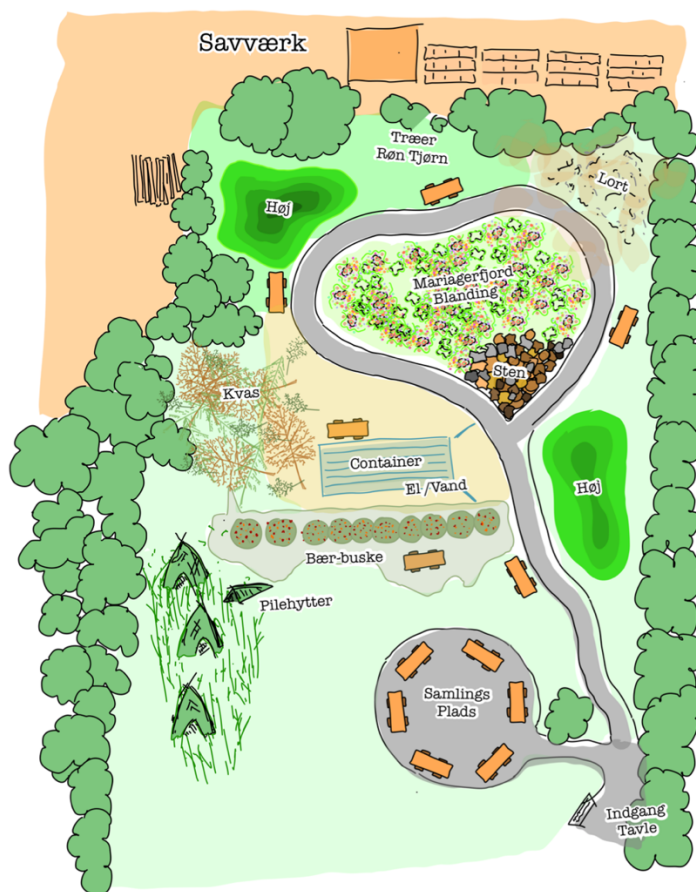
Så læs mere om erfaringerne fra projektet "Vild natur i Arden", der har fået støtte fra puljen til mindre projekter. Her har man skabt et dynamisk naturområde, der bruges til undervisning af byens skoleelever.

9.1 KORT OM PROJEKTET

I Arden i Himmerland markedsfører man sig med sloganet "Byen i skoven - skoven i byen". Her vil man inddrage naturen i byen - og nu også i undervisningen af byens børn. Derfor har Fællesrådet for Arden, Arden Skole og Mariagerfjord Kommune i samarbejde igangsat skoleprojektet "Vild natur i Arden" med midler fra Vores Naturs pulje til mindre projekter.

Her har man omdannet et areal, tidligere bestående af tennisbaner, til et vildt og dynamisk naturområde, som alle byens borgere har adgang til. Arealet ligger tæt på skolen, og det er særligt formålet, at skolens lærere og elever benytter det vilde område til undervisning, fx om biodiversitet. Området blev færdigt i foråret 2021, og er for alvor blevet taget i brug af skolen efter sommerferien.

Området er indrettet i zoner, hvor forskellige plante- og dyrearter forventes at leve bedst. Kommunens biolog har vejledt om, hvad zonerne skal indeholde, og der er nu bl.a. zoner med både kvasbunker, levende træ, der fungerer som skjul, tør jord og våd jord.

9.2 ERFARINGER MED RELEVANS FOR ANDRE ORGANISATIONER

Det vilde område i Arden har givet lærerne på Arden Skole mulighed for at undervise i temaer, der relaterer sig i biodiversitet på en ny måde, hvor eleverne selv kommer ud og får fingrene i mulden. Eleverne registrerer løbende de arter, der er på området – både dem, der var der fra begyndelsen, og dem, der kommer til. Området bliver på den måde et fælles projekt for alle elever, der bruger det.

Lærerne er begyndt at bruge området i undervisningen, og hidtil har de følgende gode erfaringer med et vildt undervisningsområde tæt på skolen:

- Undervisningen om biodiversitet hænger bedre ved hos eleverne, når de også kommer ud og ser det i virkeligheden
- Undervisning i naturen giver de elever, der ikke trives med stillesiddende undervisning, bedre vilkår for læring
- Området kan også bruges i andre fag, end dem, der direkte relaterer sig til biodiversitet. Fx har nogle lærere brugt registreringerne af arter i matematikundervisning.

Eleverne synes, det er herligt. Dels er de ude, de lærer noget, og lærerne kan konstatere, at det de lærer hænger meget bedre fast. Og der er mange typer af elever, der kan være med i det her.

9.3 HVAD SKAL DER TIL?

Man har i Arden gjort sig nogle praktiske erfaringer med, hvad der skal til for at anlægge et vildt naturområde til undervisning. Rent praktisk kan man gøre sig følgende overvejelser, hvis man ønsker at anlægge et vildt naturområde:

- Det kan være et stort arbejde at anlægge området – afhængigt af områdets størrelse – og der kan være meget groft og tungt arbejde. Derfor kan det være nødvendigt, at eksempelvis kommunen kan afsætte bemanning til opgaven, eller at man har et stort korps af frivillige (voksne).
- Det kan være godt at have et korps af frivillige (fx forældre og elever på skolen), der kan stå for at holde området på længere sigt

- Et vildt naturområde til undervisning kan etableres på både mindre og større arealer. For at få det fulde udbytte, skal der som minimum være zoner med kvasbunker, levende træ, der fungerer som skjul, tør jord og våd jord.

Fællesrådet for Arden

